

Διαγώνισμα 4.14

ΘΕΜΑ Α

Λύση

A1. Θεωρία – σχολικό βιβλίο, σελ. 116-117.

A2. Θεωρία – σχολικό βιβλίο, σελ. 157.

A3. Θεωρία – σχολικό βιβλίο, σελ. 225.

A4. i) Σ, ii) Λ, iii) Σ, iv) Σ, v) Λ

ΘΕΜΑ Β

Λύση

B1. Η σχέση $\frac{f(x)[f(x)-4x]}{e^{-x}-2x} = e^{-x} + 2x$ γράφεται ισοδύναμα ως

$$\frac{f(x)[f(x)-4x]}{e^{-x}-2x} = e^{-x} + 2x \Leftrightarrow f^2(x) - 4xf(x) = e^{-2x} - 4x^2$$

$$\Leftrightarrow f(x) - 4xf(x) + 4x^2 = e^{-2x}$$

$$\Leftrightarrow (f(x) - 2x)^2 = (e^{-x})^2 \Leftrightarrow |f(x) - 2x| = e^{-x}.$$

Επειδή όμως από την υπόθεση έχουμε $f(x) > 2x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, προκύπτει από την τελευταία σχέση ότι $f(x) = 2x + e^{-x}$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Αφού όμως

$g(x) = \ln\left(\frac{e^{-2x}}{x+2}\right) + f(x)$, θα ισχύει για κάθε ότι

$$g(x) = \ln\left(\frac{e^{-2x}}{x+2}\right) + 2x + e^{-x}$$

$$= \ln e^{-2x} - \ln(x+2) + 2x + e^{-x} = e^{-x} - \ln(x+2).$$

B2. Θα μελετήσουμε τη συνάρτηση g ως προς τη μονοτονία. Έστω $x_1, x_2 \in (-2, +\infty)$ με $x_1 < x_2$. Τότε ισχύει η συνεπαγωγή

$$x_1 < x_2 \Rightarrow -x_1 < -x_2 \xrightarrow{e^x \nearrow} e^{-x_1} > e^{-x_2} \quad (1)$$

Επιπλέον,

$$x_1 < x_2 \Rightarrow x_1 + 2 < x_2 + 2 \xrightarrow{\ln \nearrow} \ln(x_1 + 2) < \ln(x_2 + 2) \quad (2)$$

Προσθέτοντας τις (1) και (2) κατά μέλη, λαμβάνουμε ότι $g(x_1) > g(x_2)$. Άρα η g είναι γνησίως φθίνουσα στο $(-2, +\infty)$, επομένως και «1-1», οπότε αντιστρέφεται. Το πεδίο ορισμού της αντίστροφης συνάρτησης είναι το σύνολο τιμών της g .

Επειδή η g είναι γνησίως φθίνουσα και συνεχής στο $(-2, +\infty)$, για το σύνολο τιμών της θα ισχύει ότι

$$g((-2, +\infty)) = \left(\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x), \lim_{x \rightarrow -2^+} g(x) \right) = \mathbb{R},$$

όπου στην τελευταία ισότητα τα όρια υπολογίστηκαν ως εξής:

- $\lim_{x \rightarrow -2^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow -2^+} (e^{-x} - \ln(x+2)) = e^2 - (-\infty) = +\infty,$
 όπου χρησιμοποιήσαμε το γεγονός ότι $\lim_{x \rightarrow -2^+} \ln(x+2) \stackrel{y=x+2}{=} \lim_{y \rightarrow 0^+} \ln y = -\infty.$
- $\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} (e^{-x} - \ln(x+2)) = 0 - (+\infty) = -\infty,$
 όπου χρησιμοποιήσαμε το γεγονός ότι $\lim_{x \rightarrow +\infty} \ln(x+2) \stackrel{y=x+2}{=} \lim_{y \rightarrow +\infty} \ln y = +\infty$ και $\lim_{x \rightarrow +\infty} e^{-x} \stackrel{y=-x}{=} \lim_{y \rightarrow -\infty} e^y = 0.$

Συμπεραίνουμε ότι το πεδίο ορισμού της g^{-1} είναι το $D_{g^{-1}} = g((-2, +\infty)) = \mathbb{R}.$

B3. Καθώς η g είναι «1-1», ισχύει η ισοδυναμία

$$\begin{aligned} g^{-1}(x) = x &\Leftrightarrow g(g^{-1}(x)) = g(x) \\ &\Leftrightarrow g(x) = x \\ &\Leftrightarrow g(x) - x = 0, \end{aligned}$$

όπου στο πρώτο βήμα συνθέσαμε με την g και στα δύο μέλη. Θεωρούμε τη συνάρτηση $h(x) = g(x) - x$ για $x \in (-2, +\infty)$. Θα αποδείξουμε ότι η h είναι γνησίως φθίνουσα στο πεδίο ορισμού της. Πράγματι, έστω $x_1, x_2 \in (-2, +\infty)$ με $x_1 < x_2$. Τότε θα ισχύει ότι

$$-x_1 > -x_2 \quad (3)$$

Επιπλέον, αφού $x_1 < x_2$ και η g είναι γνησίως φθίνουσα, θα ισχύει

$$g(x_1) > g(x_2) \quad (4)$$

Με πρόσθεση κατά μέλη των (3), (4) παίρνουμε ότι $h(x_1) > h(x_2)$, οπότε η h είναι γνησίως φθίνουσα στο $(-2, +\infty)$. Επιπλέον, ισχύει

$$h\left(-\frac{3}{2}\right) = e^{3/2} - \ln\left(2 - \frac{3}{2}\right) + \frac{3}{2} = e^{3/2} - \ln\left(\frac{1}{2}\right) + \frac{3}{2} = e^{3/2} + \ln 2 + \frac{3}{2} > 0,$$

και $h(2) = e^{-2} - \ln 4 - 2 < 0$. Η h είναι συνεχής στο $\left[-\frac{3}{2}, 2\right]$ ως διαφορά συνεχών και, σύμφωνα με τα παραπάνω, ισχύει $h\left(-\frac{3}{2}\right)h(2) < 0$. Άρα, από το θεώρημα Bolzano, υπάρχει $x_0 \in \left(-\frac{3}{2}, 2\right)$ τέτοιο, ώστε

$$h(x_0) = 0 \Leftrightarrow g(x_0) = x_0 \Leftrightarrow g^{-1}(x_0) = x_0.$$

Το x_0 είναι το μοναδικό με αυτήν την ιδιότητα, καθώς η h είναι γνησίως φθίνουσα, άρα και «1-1» στο πεδίο ορισμού της.

B4. Θεωρούμε τη συνάρτηση

$$\varphi(x) = \ln(x-2) \frac{g(1-\ln(-\lambda)) - 1 + \ln 2}{x-2} + \frac{g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda)}{3-x} - 2024$$

για $x \in (2, 3)$. Για να δείξουμε ότι αυτή η συνάρτηση έχει ρίζα στο $(2, 3)$, θα υπολογίσουμε τα πλευρικά της όρια στα άκρα του διαστήματος $(2, 3)$. Ξεκινάμε με το πλευρικό όριο, καθώς $x \rightarrow 2^+$. Καθώς

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{\ln(x-2)^{y=x-2}}{x-2} = \lim_{y \rightarrow 0^+} \frac{\ln y}{y} = \lim_{y \rightarrow 0^+} \left(\ln y \cdot \frac{1}{y} \right) = (-\infty) \cdot (+\infty) = -\infty,$$

έπεται ότι

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} \left(\ln(x-2) \frac{g(1-\ln(-\lambda)) - 1 + \ln 2}{x-2} \right) = (-\infty) \cdot [g(1-\ln(-\lambda)) - 1 + \ln 2]. \quad (5)$$

Θα αποδείξουμε ότι ο παράγοντας στο εσωτερικό της αγκύλης είναι αρνητικός. Πράγματι, ισχύει

$$\begin{aligned} -1 < \lambda < 0 &\Leftrightarrow 0 < -\lambda < 1 \stackrel{\ln \nearrow}{\Leftrightarrow} \ln(-\lambda) < \ln 1 \\ &\Leftrightarrow \ln(-\lambda) < 0 \Leftrightarrow -\ln(-\lambda) > 0 \\ &\Leftrightarrow 1 - \ln(-\lambda) > 1. \end{aligned}$$

Αφού όμως η g είναι γνησίως φθίνουσα, έπεται από την τελευταία σχέση ότι

$$g(1-\ln(-\lambda)) < g(0) \Leftrightarrow g(1-\ln(-\lambda)) - g(0) < 0,$$

άρα ο παράγοντας στην αγκύλη είναι όντως αρνητικός. Συνεπώς, το όριο στη σχέση (5) ισούται τελικά με $+\infty$. Ισχύει επίσης

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda)}{3 - x} = g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda). \quad (6)$$

Από τις (5), (6) και από τον ορισμό της φ έπεται ότι $\lim_{x \rightarrow 2^+} \varphi(x) = +\infty$. Συνεπώς, ισχύει $\varphi(x) > 0$ για $x > 2$ και για x κοντά στο 2. Άρα υπάρχει $x_1 > 2$, κοντά στο 2, τέτοιο, ώστε $\varphi(x_1) > 0$. Συνεχίζουμε τώρα με το πλευρικό όριο, καθώς $x \rightarrow 3^-$. Έχουμε

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda)}{3 - x} = \lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{1}{3 - x} (g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda)) = (-\infty) \cdot (g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda)), \quad (1)$$

όπου χρησιμοποίησαμε το γεγονός ότι $\lim_{x \rightarrow 3^-} \frac{1}{3 - x} = +\infty$. Αφού $\lambda \in (-1, 0)$, ισχύει $\eta\mu\lambda < 0$. Γνωρίζουμε επίσης από τη σελ. 52 του σχολικού βιβλίου ότι $|\eta\mu\lambda| < |\lambda|$. Σημειώνουμε ότι η ανισότητα είναι γνήσια, καθώς η ισότητα θα ίσχυε μόνο αν $\lambda = 0$, κάτι που εδώ δεν ισχύει. Συνεπώς, προκύπτει η εξής συνεπαγωγή:

$$\begin{aligned} |\eta\mu\lambda| < |\lambda| \stackrel{\lambda, \eta\mu\lambda < 0}{\Leftrightarrow} -\eta\mu\lambda < -\lambda &\Leftrightarrow \eta\mu\lambda > \lambda \\ &\stackrel{g \nearrow}{\Leftrightarrow} g(\eta\mu\lambda) < g(\lambda) \Leftrightarrow g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda) < 0. \end{aligned}$$

Επομένως, εφόσον ο παραπάνω παράγοντας είναι αρνητικός, το όριο στη σχέση (7) είναι ίσο με $+\infty$. Ισχύει επίσης

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} \left(\ln(x-2) \frac{g(1-\ln(-\lambda)) - 1 + \ln 2}{x-2} \right) = \ln 1 \cdot \frac{g(1-\ln(-\lambda)) - 1 + \ln 2}{1} = 0.$$

Συνδυάζοντας τα παραπάνω αποτελέσματα, προκύπτει ότι $\lim_{x \rightarrow 3^-} \varphi(x) = -\infty$. Συνεπώς, ισχύει $\varphi(x) < 0$ για $x < 3$ και για x κοντά στο 3. Άρα υπάρχει $x_2 < 3$, κοντά στο 3, ώστε $\varphi(x_2) < 0$.

Η φ είναι συνεχής στο $[x_1, x_2] \subset (2, 3)$ ως πράξη συνεχών. Επιπλέον, είδαμε ότι $\varphi(x_1)\varphi(x_2) < 0$. Άρα, από το **Θεώρημα Bolzano**, υπάρχει $x_0 \in (x_1, x_2) \subset (2, 3)$ τέτοιο, ώστε

$$\varphi(x_0) = 0 \Leftrightarrow \ln(x_0 - 2) \frac{g(1-\ln(-\lambda)) - 1 + \ln 2}{x_0 - 2} + \frac{g(\eta\mu\lambda) - g(\lambda)}{3 - x_0} = 2024,$$

όπως θέλαμε.

ΘΕΜΑ Γ

Λύση

Γ1. Η f είναι παραγωγίσιμη σε κάθε $x \in (0, +\infty)$ και παρουσιάζει ακρότατο στο $x_0 = 1/2$, το οποίο είναι εσωτερικό σημείο του $(0, +\infty)$. Από το θεώρημα **Fermat** έπεται ότι $f'(1/2) = 0$. Ισχύει όμως

$$f'(x) = 2 + \frac{\kappa}{2x} - \frac{1}{x^2},$$

άρα προκύπτει η ισοδυναμία

$$f'\left(\frac{1}{2}\right) = 0 \Leftrightarrow 2 + \frac{\kappa}{2 \cdot \frac{1}{2}} - \frac{1}{\left(\frac{1}{2}\right)^2} = 0 \Leftrightarrow 2 + \kappa - 4 = 0 \quad \Leftrightarrow \kappa = 2.$$

Επομένως, για κάθε $x > 0$ ισχύει

$$f'(x) = 2 + \frac{2}{2x} - \frac{1}{x^2} = \left(2x + \ln 2x + \frac{1}{x}\right)'$$

Από τις **συνέπειες του Θ.Μ.Τ.** παίρνουμε ότι $f(x) = 2x + \ln 2x + \frac{1}{x} + c$ για κάθε $x > 0$. Γνωρίζουμε όμως από την υπόθεση ότι $f\left(\frac{1}{2}\right) = 5$, άρα, αντικαθιστώντας $x = \frac{1}{2}$ στην παραπάνω σχέση, παίρνουμε ότι

$$1 + \ln 1 + 2 + c = 5 \Leftrightarrow c = 2.$$

Προκύπτει λοιπόν ότι

$$f(x) = 2x + \ln 2x + \frac{1}{x} + 2 \text{ για κάθε } x > 0.$$

Γ2. Από το **Ερώτημα Γ1** έχουμε

$$f'(x) = 2 + \frac{2}{2x} - \frac{1}{x^2} = 2 + \frac{1}{x} - \frac{1}{x^2} = \frac{2x^2}{x^2} + \frac{x}{x^2} - \frac{1}{x^2} = \frac{2x^2 + x - 1}{x^2}.$$

για κάθε $x > 0$. Το πρόσημο της f' θα είναι λοιπόν το ίδιο με το πρόσημο του τριωνύμου $2x^2 + x - 1$. Η διακρίνουσα του τριωνύμου είναι

$$\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 1^2 - 4 \cdot 2 \cdot (-1) = 9 > 0,$$

Άρα οι ρίζες του είναι

$$x_1 = \frac{-\beta + \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{-1+3}{4} = \frac{1}{2} \quad \text{και} \quad x_2 = \frac{-\beta - \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{-1-3}{4} = -1.$$

Άρα, με βάση την κλασική θεωρία για το πρόσημο του τριωνύμου, προκύπτει ο ακόλουθος πίνακας:

x	$-\infty$	-1	1/2	$+\infty$	
$2x^2 + x - 1$	+	0	-	0	+

Όμως η f ορίζεται μόνο για $x > 0$, άρα θα κρατήσουμε μόνο ένα μέρος του παραπάνω πίνακα. Η μονοτονία της f φαίνεται λοιπόν παρακάτω:

x	$-\infty$	1/2	$+\infty$
$2x^2 + x - 1$	-	0	+
$f'(x)$	-	0	+
$f(x)$	\searrow		\nearrow

- Η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $\Delta_1 = (0, \frac{1}{2})$, γνησίως αύξουσα στο $\Delta_2 = [\frac{1}{2}, +\infty)$.
- Η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο στο σημείο $(\frac{1}{2}, f(\frac{1}{2})) \equiv (\frac{1}{2}, 5)$. Πράγματι, αν $x \in (0, \frac{1}{2}]$ τότε $f(x) \geq f(\frac{1}{2})$, καθώς η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $(0, \frac{1}{2}]$. Αντίστοιχα, αν $x \geq \frac{1}{2}$ τότε $f(x) \geq f(\frac{1}{2})$, καθώς η f είναι γνησίως αύξουσα στο $[\frac{1}{2}, +\infty)$. Άρα, για κάθε $x > 0$ ισχύει $f(x) \geq f(0)$.

Αφού η f είναι γνησίως φθίνουσα και συνεχής στο Δ_1 , τότε θα ισχύει για το σύνολο τιμών της ότι

$$f(\Delta_1) = \left(\lim_{x \rightarrow \frac{1}{2}^-} f(x), \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) \right) = (5, +\infty),$$

όπου στην τελευταία ισότητα τα όρια υπολογίστηκαν ως εξής:

- Το όριο, καθώς $x \rightarrow \frac{1}{2}^-$, υπολογίζεται άμεσα λόγω της συνέχειας της f σε αυτό το σημείο:

$$\lim_{x \rightarrow \frac{1}{2}^-} f(x) = f\left(\frac{1}{2}\right) = 5.$$

- Το όριο, καθώς $x \rightarrow 0^+$, γράφεται ως

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left[2x + \ln 2x + \frac{1}{x} + 2 \right]. \quad (1)$$

Για τον υπολογισμό του τελευταίου ορίου, παρατηρούμε αρχικά ότι $\lim_{x \rightarrow 0^+} (2x + 2) = 2$. Οι ενδιαφέρουσες όροι είναι οι $\ln 2x$ και $\frac{1}{x}$, καθώς ο πρώτος τείνει στο $-\infty$ και ο δεύτερος στο $+\infty$ και έτσι δημιουργείται απροσδιόριστη μορφή. Γράφουμε λοιπόν

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\ln 2x + \frac{1}{x} \right) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x} (x \ln 2x + 1), \quad (2)$$

και στη συνέχεια υπολογίζουμε το όριο του πρώτου όρου στην παρένθεση. Συγκεκριμένα, έχουμε

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} (x \cdot \ln 2x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\ln 2x}{\frac{1}{x}} \stackrel{-\infty / +\infty}{=} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{(\ln 2x)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\frac{2}{2x}}{\frac{-1}{x^2}} = \lim_{x \rightarrow 0^+} -x = 0,$$

όπου στο δεύτερο βήμα χρησιμοποιήσαμε τον **κανόνα De L' Hospital** για την απροσδιόριστη μορφή $-\infty / +\infty$. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι το όριο στη σχέση (2) ισούται με $(+\infty) \cdot (0 + 1) = +\infty$, άρα και το όριο στη σχέση (1) ισούται με $+\infty$.

Με βάση τα παραπάνω, προκύπτει ότι πράγματι $f(\Delta_1) = (5, +\infty)$. Στο διάστημα Δ_2 η f είναι γνησίως αύξουσα και συνεχής, οπότε θα ισχύει για το σύνολο τιμών της ότι

$$f(\Delta_2) = \left[f\left(\frac{1}{2}\right), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) \right) = [5, +\infty),$$

όπου στην τελευταία ισότητα το όριο υπολογίστηκε ως εξής:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[2x + \ln 2x + \frac{1}{x} + 2 \right] = (+\infty) + (+\infty) + 0 + 2 = +\infty.$$

Η δοσμένη εξίσωση μπορεί ισοδύναμα να γραφτεί ως

$$2\xi^2 + \xi \ln 2\xi + 1 = 2022\xi \Leftrightarrow 2\xi + \ln 2\xi + \frac{1}{\xi} = 2022$$

$$\Leftrightarrow 2\xi + \ln 2\xi + \frac{1}{\xi} + 2 = 2024 \Leftrightarrow f(\xi) = 2024,$$

όπου στο πρώτο βήμα η διαίρεση με ξ είναι επιτρεπτή, καθώς γνωρίζουμε από την εκφώνηση ότι $\xi > \frac{1}{2}$. Ισχύει ότι $2024 \in f(\Delta_2)$, επομένως υπάρχει $\xi \in \Delta_2 = [\frac{1}{2}, +\infty)$ για το οποίο $f(\xi) = 2024$. Αφού η f είναι γνησίως αύξουσα στο Δ_2 , το ξ θα είναι το μοναδικό στο Δ_2 με αυτήν την ιδιότητα. Τέλος, ισχύει ότι $\xi > \frac{1}{2}$ αφού $f(\frac{1}{2}) = 5 \neq 2024$.

- Γ3.** Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού της g . Ισχύει $g(x) = f(h(x)) = (f \circ h)(x)$, όπου $h(x) = \frac{1}{2e^{x-3}}$. Έτσι, το πεδίο ορισμού της g δίνεται ως εξής:

$$\begin{cases} x \in D_h \\ h(x) \in D_f \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x \in \mathbb{R} \\ \frac{1}{2e^{x-3}} > 0 \end{cases} \Leftrightarrow x \in \mathbb{R},$$

άρα το πεδίο ορισμού της g είναι το $D_g = \mathbb{R}$. Γνωρίζουμε από **προηγούμενα ερωτήματα** ότι για κάθε $x > 0$ ισχύει $f(x) \geq 5$ και ότι η ισότητα ισχύει μόνο για $x = \frac{1}{2}$. Επομένως, για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει ότι $f(h(x)) \geq 5$ και η ισότητα ισχύει αν και μόνο αν

$$h(x) = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \frac{1}{2e^{x-3}} = \frac{1}{2} \Leftrightarrow e^{x-3} = 1 \Leftrightarrow x - 3 = 0 \Leftrightarrow x = 3.$$

Επομένως, η g παρουσιάζει ολικό ακρότατο, συγκεκριμένα ολικό ελάχιστο στο σημείο $B(3,5)$.

- Γ4.** Η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο στο σημείο $A(1/2,5)$ και η g παρουσιάζει ολικό ελάχιστο στο σημείο $B(3,5)$. Ο συντελεστής διεύθυνσης της ευθείας που διέρχεται από τα σημεία A και B είναι ίσος με

$$\lambda_{AB} = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A} = \frac{5 - 5}{3 - \frac{1}{2}} = 0,$$

άρα η εξίσωση αυτής της ευθείας είναι

$$y - y_A = 0 \cdot (x - x_A) \Leftrightarrow y = 5.$$

Όμως οι ευθείες $y = -2$, $y = 5$ είναι και οι δύο παράλληλες στον άξονα $x'x$ ως οριζόντιες, άρα είναι και μεταξύ τους παράλληλες.

ΘΕΜΑ Δ

Λύση

Δ1. Η f είναι συνεχής και παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} και επιπλέον $5f^4(x)+10 \neq 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Επίσης, η συνάρτηση $5f^4(x)+10$ είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} ως πράξη παραγωγίσιμων. Συνεπώς, από την ισότητα

$$f'(x) = \frac{22}{5f^4(x)+10}$$

προκύπτει ότι η f' είναι ίση με μία συνάρτηση που είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} ως πηλίκο παραγωγίσιμων. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι η f' είναι και η ίδια παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} , οπότε η f είναι δύο φορές παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} . Για τη δεύτερη παράγωγο της ισχύει μάλιστα

$$f''(x) = \left(\frac{22}{5f^4(x)+10} \right)' = \frac{-110f^3(x)f'(x)}{(5f^4(x)+10)^2} \text{ για κάθε } x \in \mathbb{R}. \quad (1)$$

Δ2. Επειδή $f'(x) = \frac{22}{5f^4(x)+10} > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, η f είναι γνησίως αύξουσα στο \mathbb{R} , οπότε και «1-1». Για να προσδιορίσουμε τα σημεία καμπής, θα βρούμε το πρόσημο της f'' και τα σημεία μηδενισμού της. Ισχύει η ισοδυναμία

$$\begin{aligned} f''(x) > 0 &\Leftrightarrow \frac{-110f^3(x)f'(x)}{(f^4(x)+2)^2} > 0 \\ &\stackrel{f'>0}{\Leftrightarrow} -110f^3(x) > 0 \Leftrightarrow f^3(x) < 0 \\ &\Leftrightarrow f(x) < 0 \Leftrightarrow f(x) < f(0) \stackrel{f'}{\Leftrightarrow} x < 0, \end{aligned}$$

όπου στο δεύτερο βήμα χρησιμοποιήσαμε το γεγονός ότι ο παρονομαστής, όπως και η f' , παίρνει μόνο θετικές τιμές. Με εντελώς όμοιο τρόπο αποδεικνύεται ότι $f''(x) < 0$ για $x > 0$ και ότι η μοναδική ρίζα της f'' είναι η $x = 0$. Προκύπτει λοιπόν ο ακόλουθος πίνακας κυρτότητας:

x	$-\infty$	0	$+\infty$
$f''(x)$	+	0	-
$f(x)$			

Συμπεραίνουμε έτσι ότι το μοναδικό σημείο καμπής της C_f είναι το $O(0, f(0)) \equiv (0, 0)$.

Δ3. i. Η ισότητα $f'(x) = \frac{22}{5f^4(x)+10}$ ισοδύναμα γράφεται

$$5f^4(x)f'(x) + 10f'(x) = 22 \Leftrightarrow (f^5(x) + 10f(x))' = (22x)'$$

για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Από τις **συνέπειες του Θ.Μ.Τ.** προκύπτει ότι

$$f^5(x) + 10f(x) = 22x + c,$$

για κάθε $x \in \mathbb{R}$, όπου c είναι ένας σταθερός πραγματικός αριθμός. Αντικαθιστώντας $x=0$ στην παραπάνω ισότητα, παίρνουμε ότι

$$0 + 10 \cdot 0 = 22 \cdot 0 + c,$$

οπότε $c=0$. Άρα για κάθε $x \in \mathbb{R}$ ισχύει

$$f^5(x) + 10f(x) = 22x. \quad (2)$$

ii. Για $x=1$, η σχέση (2) δίνει ότι $f^5(1) + 10f(1) = 22$. Θα συνεχίσουμε με απαγωγή σε άτοπο. Αν ίσχυε $f(1) \leq 1$, τότε θα ίσχυε επίσης ότι $f^5(1) \leq 1$ και $10f(1) \leq 10$. Με πρόσθεση κατά μέλη, αυτές οι δύο σχέσεις δίνουν

$$f^5(1) + 10f(1) \leq 11 \Leftrightarrow 22 \leq 11,$$

το οποίο είναι άτοπο. Άρα πρέπει να ισχύει αναγκαστικά $f(1) > 1$. Όπως είδαμε στα **προηγούμενα ερωτήματα**, η f είναι γνησίως αύξουσα στο \mathbb{R} . Άρα για κάθε $x > 1$ έχουμε $f(x) > 1$, οπότε $f^5(x) > f(x)$. Έπεται ότι $f^5(x) + 10f(x) < f^5(x) + 10f^5(x)$, άρα η (2) δίνει

$$22x < 11f^5(x) \Rightarrow 2x < f^5(x) \Rightarrow \sqrt[5]{2x} < \sqrt[5]{f^5(x)} \Rightarrow f(x) > \sqrt[5]{2x},$$

όπως θέλαμε. Σημειώνουμε ότι για $x > 1$ επιτρέπεται να βάλουμε το $f^5(x)$ μέσα στη ρίζα, καθώς ισχύει $f(x) > 1$ για κάθε $x > 1$. Καθώς $\lim_{x \rightarrow +\infty} \sqrt[5]{2x} = +\infty$ και καθώς η $f(x)$ είναι μεγαλύτερη από $\sqrt[5]{2x}$ για $x > 1$, συμπεραίνουμε ότι

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = +\infty. \quad (3)$$

Για $x=-1$, η σχέση (2) δίνει ότι $f^5(-1) + 10f(-1) = -22$. Θα χρησιμοποιήσουμε

πάλι απαγωγή σε άτοπο. Αν ίσχυε $f(1) \geq -1$, τότε θα ίσχυε και ότι $f^5(-1) \geq -1$ και επίσης $10f(-1) \geq -10$. Με πρόσθεση κατά μέλη, αυτές οι δύο σχέσεις δίνουν

$$f^5(-1) + 10f(-1) - 11 \Leftrightarrow -22 \geq -11,$$

το οποίο είναι άτοπο. Επομένως, πρέπει να ισχύει αναγκαστικά ότι $f(-1) < -1$. Η f είναι γνησίως αύξουσα στο \mathbb{R} , άρα για $x < -1$ έχουμε $f(x) < f(-1) < -1$. Η σχέση $f(x) < -1$ συνεπάγεται ότι $f^5(x) < f(x)$ για κάθε $x < -1$. Πράγματι, η τελευταία ανισότητα γράφεται

$$f^5(x) < f(x) \Leftrightarrow f(x)(f^4(x) - 1) < 0,$$

το οποίο ισχύει διότι ο πρώτος παράγοντας είναι αρνητικός και ο δεύτερος θετικός. Το γεγονός ότι ο δεύτερος παράγοντας είναι θετικός προκύπτει από τη συνεπαγωγή

$$f(x) < -1 \Rightarrow |f(x)| > 1 \Rightarrow |f(x)|^4 > 1 \stackrel{|\theta|^4 = \theta^4}{\Rightarrow} f^4(x) > 1.$$

Από τη σχέση $f^5(x) < f(x)$ προκύπτει ότι

$$\begin{aligned} f^5(x) + 10f(x) > f^5(x) + 10f^5(x) &\stackrel{(2)}{\Rightarrow} 22x > 11f^5(x) \\ \Rightarrow f^5(x) < 2x &\Rightarrow -f^5(x) > -2x \\ \Rightarrow \sqrt[5]{-f^5(x)} > \sqrt[5]{-2x} &\Leftrightarrow f(x) < -\sqrt[5]{-2x}. \end{aligned}$$

Στο τρίτο βήμα πολλαπλασιάσαμε με -1 για να μπορέσουμε να χρησιμοποιήσουμε τη ρίζα στη συνέχεια, καθώς οι όροι $f^5(x)$ και $2x$ είναι αρνητικοί για $x < -1$, ενώ οι όροι $-f^5(x)$ και $-2x$ είναι θετικοί.

Ισχύει όμως $\lim_{x \rightarrow -\infty} -\sqrt[5]{-2x} = -\infty$, άρα, αφού η $f(x)$ είναι ακόμη μικρότερη από $-\sqrt[5]{-2x}$ για $x < -1$, έπεται ότι

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = -\infty. \quad (4)$$

iii. Αφού η f είναι γνησίως αύξουσα και συνεχής στο \mathbb{R} , για το σύνολο τιμών της θα ισχύει

$$f(\mathbb{R}) = \left(\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) \right) \stackrel{(3), (4)}{=} (-\infty, +\infty) = \mathbb{R}.$$

Επειδή η f είναι «1-1» στο \mathbb{R} , έπεται ότι η f είναι αντιστρέψιμη. Το πεδίο ορισμού της αντίστροφης είναι το σύνολο τιμών της f , δηλαδή $D_{f^{-1}} = f(\mathbb{R}) = \mathbb{R}$. Για τον τύπο της αντίστροφης, χρησιμοποιούμε τη σχέση (2) και την ισοδυναμία

$$y = f(x) \Leftrightarrow x = f^{-1}(y),$$

η οποία ισχύει για κάθε συνάρτηση και την αντίστροφή της. Με χρήση αυτής της ισοδυναμίας, η σχέση (2) δίνει ότι για κάθε $x, y \in \mathbb{R}$ ισχύει

$$y^5 + 10y = 22f^{-1}(y) \Leftrightarrow f^{-1}(y) = \frac{1}{22}(y^5 + 10y).$$

Αλλάζοντας απλώς τη μεταβλητή από y σε x , προκύπτει ότι

$$f^{-1}(x) = \frac{1}{22}(x^5 + 10x)$$

για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Για να βρούμε τα σημεία τομής των C_f και $C_{f^{-1}}$, λύνουμε το σύστημα

$$\begin{cases} y = f(x) \\ y = f^{-1}(x) \end{cases}'$$

για $x \in D_f \cap D_{f^{-1}} = \mathbb{R}$. Έπεται από τη δεύτερη σχέση ότι $f(y) = x$. Προσθέτοντας κατά μέλη αυτήν την ισότητα με την πρώτη σχέση του συστήματος, παίρνουμε ότι $y + f(y) = x + f(x)$. Επομένως, το σύστημα γράφεται ισοδύναμα ως

$$\begin{cases} y = f^{-1}(x) \\ y + f(y) = x + f(x) \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = f^{-1}(x) \\ h(y) = h(x) \end{cases}'$$

όπου έχουμε ορίσει $h(x) = x + f(x)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Η h είναι γνησίως αύξουσα στο \mathbb{R} . Πράγματι, αν $x_1 < x_2$, τότε ισχύει ότι $f(x_1) < f(x_2)$, καθώς η f είναι γνησίως αύξουσα στο \mathbb{R} . Επομένως, με πρόσθεση κατά μέλη, είναι άμεσο ότι

$$x_1 + f(x_1) < x_2 + f(x_2) \Leftrightarrow h(x_1) < h(x_2).$$

Έτσι, τελικά το σύστημα γίνεται:

$$\begin{cases} y = f^{-1}(x) \\ h(y) = h(x) \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y = f^{-1}(x) \\ y = x \end{cases}'$$

απ' όπου προκύπτει ότι $f^{-1}(x) = x$. Η εξίσωση $f^{-1}(x) = x$ λύνεται ως εξής:

$$\begin{aligned}
 f^{-1}(x) = x &\Leftrightarrow \frac{1}{22}(x^5 + 10x) = x \Leftrightarrow x^5 + 10x = 22x \\
 &\Leftrightarrow x^5 - 12x = 0 \Leftrightarrow x(x^4 - 12) = 0 \\
 &\Leftrightarrow x = 0 \quad \text{ή} \quad x = \pm\sqrt[4]{12}.
 \end{aligned}$$

Επομένως, τα σημεία τομής των γραφικών παραστάσεων $C_f, C_{f^{-1}}$ είναι τα σημεία

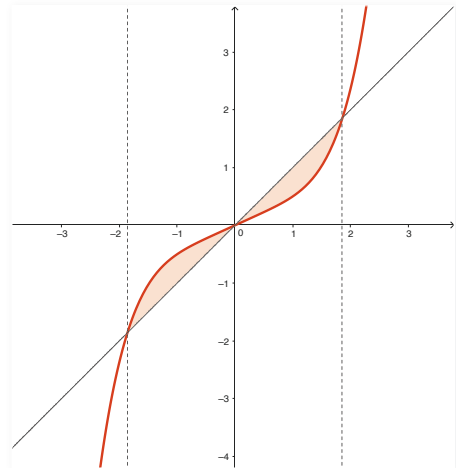
$$A(-\sqrt[4]{12}, -\sqrt[4]{12}), O(0,0), B(\sqrt[4]{12}, \sqrt[4]{12}).$$

Δ4. Τα σημεία τομής των $C_{f^{-1}}$ και της ευθείας $y = x$ είναι τα σημεία A, O, B του προηγούμενου ερωτήματος, αφού αυτά προέκυψαν ακριβώς από τη λύση της εξίσωσης $f^{-1}(x) = x$. Άρα το ζητούμενο εμβαδόν δίνεται από τη σχέση

$$E = \int_{-\sqrt[4]{12}}^{\sqrt[4]{12}} |f^{-1}(x) - x| dx = \int_{-\sqrt[4]{12}}^{\sqrt[4]{12}} |\varphi(x)| dx,$$

όπου

$$\begin{aligned}
 \varphi(x) &= f^{-1}(x) - x = \frac{1}{22}(x^5 + 10x) - x \\
 &= \frac{1}{22}(x^5 + 10x - 22x) \\
 &= \frac{1}{22}(x^5 - 12x).
 \end{aligned}$$

Σύμφωνα με το **Ερώτημα Δ3iii**, η φ έχει μοναδικές ρίζες τους αριθμούς $x = 0$ και $x = \pm\sqrt[4]{12}$. Επομένως, λόγω συνέχειας, διατηρεί πρόσημο σε καθένα από τα διαστήματα $(-\sqrt[4]{12}, 0)$ και $(0, \sqrt[4]{12})$, καθώς δεν έχει ρίζες σε αυτά. Ο αριθμός -1 ανήκει στο πρώτο διάστημα και ισχύει

$$\varphi(-1) = \frac{1}{22}[(-1)^5 - 12 \cdot (-1)] = \frac{1}{22}(-1 - 12) = \frac{1}{2},$$

άρα, λόγω της διατήρησης προσήμου, έπεται ότι $\varphi(x) > 0$ για κάθε $x \in (-\sqrt[4]{12}, 0)$. Ομοίως, ο αριθμός 1 ανήκει στο διάστημα $(0, \sqrt[4]{12})$ και ισχύει

$$\varphi(1) = \frac{1}{22}(1^5 - 12 \cdot 1) = \frac{1}{22} \cdot (-11) = -\frac{1}{2},$$

άρα, λόγω της διατήρησης προσήμου, έπεται ότι $\varphi(x) < 0$ για κάθε $x \in (0, \sqrt[4]{12})$. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι το ζητούμενο εμβαδόν ισούται με

$$E = \int_{-\sqrt[4]{12}}^{\sqrt[4]{12}} |\varphi(x)| dx = \int_{-\sqrt[4]{12}}^0 |\varphi(x)| dx + \int_0^{\sqrt[4]{12}} |\varphi(x)| dx = \int_{-\sqrt[4]{12}}^0 \varphi(x) dx + \int_0^{\sqrt[4]{12}} -\varphi(x) dx.$$

Από τον ορισμό της φ , η τελευταία ποσότητα ισούται με

$$\begin{aligned} \frac{1}{22} \left(\int_{-\sqrt[4]{12}}^0 (x^5 - 12x) dx - \int_0^{\sqrt[4]{12}} (x^5 - 12x) dx \right) &= \frac{1}{22} \left(\left[\frac{x^6}{6} - 6x^2 \right]_{-\sqrt[4]{12}}^0 - \left[\frac{x^6}{6} - 6x^2 \right]_0^{\sqrt[4]{12}} \right) \\ &= \frac{1}{22} \left(-\frac{\sqrt[4]{12}^6}{6} + 6 \cdot \sqrt[4]{12}^2 - \frac{\sqrt[4]{12}^6}{6} + 6 \cdot \sqrt[4]{12}^2 \right) \\ &= \frac{1}{11} \left(6\sqrt{12} - \frac{\sqrt{12}^3}{6} \right) = \frac{1}{11} \left(6\sqrt{12} - \frac{12\sqrt{12}}{6} \right) \\ &= \frac{1}{11} \cdot 4\sqrt{12} \end{aligned}$$

$$= \frac{8\sqrt{3}}{11} \text{ τετραγωνικές μονάδες.}$$